

PITI FERENC

Kiegészítések az Anjou-kori Oklevéltár XXVI. kötetéhez (1342)*

*Stephano Petrovics,
annum aetatis suae sexagesimum agenti,
cum amicitia et honore*

2007 őszén, tehát immár 6 éve jelent meg a címben jelzett könyvem, ami, hasonlóan a többi Anjou-kori Oklevéltár-kötetkez,¹ igyekezett a minél nagyobb teljességre törekedve összegyűjteni az adott év oklevéltermését. Természetesen az ilyen, nagyobb volumenű gyűjtőmunkákat igénylő forráskiadások esetén mindig adódhatnak a legjobb szándék ellenére is hiányok egy adott kötetben: ezek egy része nyilván a szerző mulasztásaiból fakad, más részük az általa használt segédletek hiányaiból, pontatlanságaiból – netán bővüléseiből, amikre csak utóbb derül fény.²

Az alább olvasható pótlások (regeszták) szerencsére a kötetben szereplő anyagnak csak kis részét teszik ki, zömében pápai okleveleket érintenek, így az akkori gyűjtés és feldolgozás, reményeim szerint, mostani szemmel nézve is kellően alaposnak nevezhető. Természetesen előbb-utóbb a többi Anjou-oklt. kötetnél is érdemes lesz az efféle pótlásokat elvégezni, akár az ehhez hasonló önálló tanulmányokban is, az ittenihez hasonló okok miatt.

* A tanulmány a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj (BO/00429/10/2) támogatásával készült.

¹ Anjou-kori Oklevéltár. Documenta res Hungaricas tempore regum Andegavensium illustrantia. Szerk. ALMÁSI TIBOR (XI–XIV.), BLAZOVICH LÁSZLÓ (VII–VIII., X., XXI.), GÉCZI LAJOS (VII., IX–X., XXI.), B. HALÁSZ ÉVA (XXXVIII.), KÓFALVI TAMÁS (XIV.), KRISTÓ GYULA (I–VI., XVII., XIX.), MAKK FERENC (XIX.), PITI FERENC (XX., XXII–XXIV., XXVI–XXIX.), SEBŐK FERENC (XXV., XXXI.), TEISZLER ÉVA (XXXIV.), TÓTH ILDIKÓ (XV.). Budapest–Szeged, 1990–. A továbbiakban a szövegben szereplő rövidítéseket e sorozat szokása alapján tüntetem fel, csak azokat feloldva itt, amik az eddigi kötetekben még nem szerepeltek. A tanulmányban, amennyiben nincs külön megkülönböztetés, a számok az 1342-es kötet regesztaszámait jelentik.

² A kötet kéziratának készítése idején még a Magyar Országos Levéltár Mohács előtti anyagának 2003-ban megjelent adatbázisát – A középkori Magyarország levéltári forrásainak adatbázisa (DL-DF 4.2). CD-ROM. Szerk. RÁCZ GYÖRGY. Budapest, 2003. – használhattam. Azóta megjelent ennek bővített verziója – Collectio Diplomatica Hungarica. A középkori Magyarország digitális levéltára (DL-DF. 4.3). DVD-ROM. Szerk. RÁCZ GYÖRGY. Budapest, 2008. – is. Ráadásul a kutatás minőségében hatalmas előrelépést hozott a közelmúltban megvalósított, kevés kivétellel a teljes DI/Df. állományt fényképekben is tartalmazó, internetről immár bárki által akár otthonról is elérhető, nagy jelentőségű adatbázis (www.mol.arcanum.hu/dldf), ami a korábbi adatbázisokat bővítette és bizonyos, pl. datálási tévedései egy részét korigálta is. A tanulmány végi táblázat adatait (amik megmutatják, hogy a felsorolt tételek miért maradtak ki az 1342-es kötetből) tehát már ennek, s nem a korábbi verzióknak az adataihoz viszonyítva adom meg.

Az újabb oklevélkivonatok előtt fontos jelezni, hogy az adatbázis bővülésével az 1342. évi kötetben még csak kiadások alapján készített egyes regesztákhoz immár Df.-jelzetek is megadhatók:

36.: jan. 25., XII. Benedek pápa. Reg. (másodpéldány): Df. 292704.

187.: máj. 7., szebeni szász szék. E.: Df. 292180., Á.: Df. 292183.

243.: máj. 21., VI. Kelemen pápa. Df. 292286. R.: Déprez-Mollat, VI. Kelemen A. 5–8., 10., 19–56. számok. K.: Mon. Vat. Slov. III/2. 34–35., 35., 35–36. (Ezekből kiderül, hogy az oklevél nem csak I. Károly királynak és Erzsébet királynénak, hanem az esztergomi érseknek is szólt.)

353.: júl. 1., VI. Kelemen pápa. Reg.: Df. 292291.

367.: júl. 8., VI. Kelemen pápa. Reg.: Df. 292262. és 292705. K.: Mon. Vat. Slov. III/2. 38–41.

390.: júl. 19., VI. Kelemen pápa. Reg. (másodpéldány): Df. 292708.

424.: aug. 8., VI. Kelemen pápa. Reg.: Df. 292266. és 292705.³

487.: szept. 15., VI. Kelemen pápa. Reg.: Df. 292293.

503.: szept. 23., VI. Kelemen pápa. Reg.: Df. 292300. és 292712.

546.: okt. 16., VI. Kelemen pápa. Reg.: Df. 292296.

573.: nov. 8., külhoni főpapok. E.: Df. 292201.

634.: dec. 6., vasvári kápt. E. (másodpéldány): Df. 209155.

1342. ápr. 29. Székelyvásárhely

Székelyvásárhelyi (Forum Sicularum) Ábrahám, István mester Thylegd-i főesperes helyettese függőpecsétes oklevelében igazolja, hogy színe előtt szentannai (S. Anna) Simon fia János fiai: Ábrahám, Péter és János – Fábián szentgyörgyi (S. Georgius), Pál Erne-i, Bertalan szentkirályi (S. Rex), Bertalan Madaras-i, Gergely szentiváni (S. Johannes) és István szentmiklósi (S. Nicolaus) plébános jelenlétében – felszabadították szolgaságából (utódaival együtt) Theke Pétert, akit halálos ágyán már apjuk is megajándékozott az aranyszabadsággal. D. in foro Sicularum, in fe. Petri mart., a. d. 1342.

Reg.: Ba. Erdélyi kápt. mlt. 1. 131. (Beke 8. 1033.) (Df. 277306.)

R.: Erdélyi okm. III. 85. sz.

[1342.] máj. 20. Avignon

[VI.] Kelemen pápa kijelenti, hogy csakis ő rendelkezhet azokról az egyházi javadalmakról és tisztségekről, amiket elhunyt előde, XII. Benedek pápa a maga

³ A regeszta Theiner I. és Vespr. II. kiadásai alapján készült, amik csak bizonyos formulás részeket hagytak ki, így ezt a forrást itt nem közlöm újra.

rendelkezése alá vont, de nem töltette be őket. D. Avinione, XIII. Kal. Jun., pápasága 1. évében. [1342.]

K.: Mon. Vat. Slov. III/2. 31–32.

R.: VI. Kelemen A. 3. sz. (Mind ASV. Reg. Vat. Vol. 152. fol. 9r. nr. 9. és Vol. 214. fol. 14v. nr. 9. alapján.)

1342. júl. 1. v. utána

Péter erdélyi alvajda 1342. évi nyílt oklevele szerint megjelentek előtte júl. 1-jén (oct. Nat. Johannis Bap.) Zamus faluban egyrésztől Mykud bán fia Miklós fiai: János, László, Miklós és Leukes mesterek, másrésztől János comes Olnuk-i nemes, és előbbieket elmondták, hogy ők Jánost a Gyrukuth nevű földrészt (ami szomszédos János Olnuk nevű földjével v. birtokával) ügyében az alvajda elé hosszan húzódó perbe vonták, de végül a Gyrukuth nevű völgynek az Olnuk birtok régi határain belül fekvő caput-ját visszaadták Jánosnak.

Tá.: Járai Péter erdélyi alvajda, 1364. okt. 13. > Uő., 1364. okt. 25. AL. Kolozsvár. Bethlen cs. iktári lt. 10. (Df. 255009.)

R.: Erdélyi okm. III. 98. sz.

K.: Doc. Rom. Hist. XII. 347–348.

[1342.] júl. 1. Avignon⁴

[VI. Kelemen pápa] az egri püspöknek és az esztergom-előhegyi Szt. Tamás[egyház] prépostjának. A váci püspök collacio-jához tartozó váci prepositura, amit egykor János prépost bírt, annak minapi halálával megüresedett, ezért utasítja őket, hogy Domokos Zygetfen-i [!] főeperest, váci kanonokot vezessék be e prepositura, jogai és tartozékai tulajdonába, védjék meg azokban, részeltessék annak jogaiból, jövedelmeiből és bevételeiből, az ellentmondókat pápai hatáskörrel csitítva. Mindez akkor is érvényes, ha ellenkezik a váci egyház statutum-aival és szokásaival, v. ha valaki pápai v. legátusi oklevéllel bír ezekről, v. ha az apostoli szék korábban megengedte a váci püspöknek és a káptalannak, hogy senki elfogadására nem kötelezhetők ennek terén. Ha Domokos nem tud jelen lenni a váci egyház statutum-ai és szokásai megőrzéséről szóló eskün, azt képviselője tegye le, Domokos pedig majd akkor, ha személyesen ott jár. Domokosnak a váci egyházban főesperessége, kanonoksága és prebendája van, de ha a prepositura tulajdonába bevezetik, a főesperességről le kell mondania. D. Avinione, Kal. Jul., [pápaságának] 1. évében. [1342.]

Reg.: ASV. Reg. Vat. Vol. 152. fol. 207v–208r. (Df. 292291.)

⁴ Az oklevélről Theiner igen kivonatatos közlése alapján készült regeszta (353.), de az újabb jelzet alapján itt bővebb regeszta adható, s ez a kötetben levőt kiváltja. A vonatkozó *supplicatio*: 352.

[1342.] júl. 8. Avignon

[VI. Kelemen pápa] [I.] Lajosnak, [I.] Károly király (U) elsőszülöttjének és János, Cseho. (Bo) királya elsőszülöttje: Károly, Moravia őrgrófja elsőszülöttjének, Margitnak. Azoknak, akiket (vér)rokonság köt össze, a szent kánonok a házasságot tilalmazzák, de a pápa teljhatalmánál fogva és megfontolás alapján ez alól különös kegyvel felmentést adhat. Kérésükre, miszerint annak érdekében, hogy az [I.] Károly király (Lajos apja) és János király (Margit nagyapja) közötti jó viszony új szövetséggel erősödjön, szeretnék összeházasítani Lajost a vele harmad-, ill. negyedfokon vérrokon Margittal, ezért a pápa a rokonság ügyében adjon felmentést, Kelemen ezt teljesíti a személyek magas rangja miatt s hogy e király(ság)ok között a béke megmaradjon, és a házasságból születendő utódot törvényesnek fogadja el. D. Avinione, VIII. Id. Jul., [pápasága] 1. évében. [1342.] **Reg.:** ASV. Reg. Aven. Vol. 67. fol. 50v–51r. (Df. 292712.)

K.: Klicman 50. sz. és Mon. Vat. Slov. III/2. 37–38. (ASV. Reg. Vat. Vol. 155. fol. 178r. nr. 53. alapján.)

[1342.] júl. 22. Avignon

[VI. Kelemen pápa] az erdélyi püspöknek. Színe előtt György erdélyi egyházmegyei pap elmondta, hogy törvénytelen születésű, de neki Gaucelin [fia:] Péter, XII. Benedek pápa azon részeken levő nunciusa [?] azt mondta, hogy a pápától hatáskört bír, és Györgyöt, hogy felvehesse az összes rendet, felmentette (dispensatio), azzal, hogy György 6 hónapon belül menjen az apostoli székhöz és attól is kérje a felmentést. György tehát Péter felmentése alapján felvett minden szent rendet, s most kérte, hogy e rendeket megtarthassa és egyházi javadalmakat bírhatson. Mivel ezen pap...

Reg.: ASV. Reg. Aven. Vol. 61. fol. 156r. (Df. 292708.) Foltos, hiányos.

Megj.: A keltezés OL-adatbázisé, a forráson dátum nem látszik, emellett a fotón nem került rögzítésre, hogy a pápa miként rendelkezett, mivel a regisztrum szövege visszautal egy korábbi teljes kérvényre, aminek formulás pápai rendelkezését ide nem másolták már be, ill. az nem került lefotózásra.

[1342.] aug. 8. Villanova

[VI. Kelemen pápa] néhai Simon [fia:] Jakabnak. Egykor XII. Benedek pápa minden üres és megüresedő egyházi tisztség (dignitas, personatus, officium), kanonokság és prebenda feletti rendelkezést saját hatáskörébe vont, majd halála után, mikor Kelemen lett a pápa, ő egy hónapon belül ugyanígy rendelkezett. Mivel a bácsi egyház (kalocsai egyházmegye) kanonoksága, prebendája és prepositura-ja Bliua-i Chama ottani prépost és kanonok még XII. Benedek idején bekövetkezett halálával megüresedtek, s mivel ezekről a pápán kívül más

nem rendelkezhet, Kelemen mindezeket Jakabnak biztosítja minden joggal és tartozékkal, érvénytelennek tekintve, ha bárki bármilyen hatáskörrel ezzel szemben cselekszik. Mindez érvényes akkor is, ha ellenkezik a bácsi egyház statutum-aival és szokásaival, v. ha valaki pápai v. legátusi oklevéllel bír ezekről, v. ha az apostoli szék korábban megengedte a kalocsai érseknek és a bácsi káptalannak, hogy senki elfogadására nem kötelezhetőek ezek terén. Ha Jakab nem tud jelen lenni a bácsi egyház statutum-ai és szokásai megőrzéséről szóló eskün, azt képviselője tegye le, Jakab pedig majd akkor, ha személyesen ott jár. Jakab jelenleg a zágrábi egyházban olvasókanonokságot, a zágrábi, pécsi és titeli egyházakban (kalocsai egyházmegye) kanonokságot és prebendát bír, de ezek közül az olvasókanonokságról le kell mondania. D. apud Villamnovam, avignoni egyházmegye, VI. Id. Aug., [pápasága] 1. évében. [1342.] Utasítja a pécsi püspököt és a budai (veszprémi egyházmegye) prépostot, hogy Jakabot vezessék be e kanonokság, prebenda és prepositura s ezek jogai és tartozékai tulajdonába, védjék meg azokban, fogadtassák kanonokká a bácsi egyházban, biztosítsanak neki stallum-ot a kórusban és helyet a káptalanban a kanonoki jog teljességével, részeltessék mindezek jogaiból, jövedelmeiből és bevételeiből. D. ut supra.⁵

Reg.: ASV. Reg. Aven. Vol. 56. fol. 318v–319r. (Df. 292705.) = ASV. Reg. Vat. Vol. 147. fol. 151v–152r. (Df. 292264.)

[1342.] aug. 21. Villanova

[VI. Kelemen pápa] megfontolva Bertrand, Szt. Márk-titulusú kardinális pap kérését, Zakeres-i (!) néhai László fia: Lászlónak a váradi egyházban kanonokságot és üres v. megüresedő prebendát biztosít minden joggal és tartozékkal, amit László az üresedésről való értesülés után 1 hónapon belül elfogad. A pápa inti a váradi püspököt és káptalant, akikhez ezen egyházban a prebendák collatio-ja tartozik, hogy arról ne rendelkezzenek, mert érvénytelennek tekinti, ha bárki bármilyen hatáskörrel ezzel szemben cselekszik. Mindez érvényes akkor is, ha ellenkezik a váradi egyház kanonokai számával, statutum-aival és szokásaival, v. ha valaki pápai v. legátusi oklevéllel bír ezekről, v. ha az apostoli szék korábban megengedte a püspöknek és a káptalannak, hogy senki elfogadására nem kötelezhetőek ezek terén. Ha László nem tud jelen lenni a váradi egyház statutum-ai és szokásai megőrzéséről szóló eskün, azt képviselője tegye le, László pedig majd akkor, ha személyesen ott jár. D. apud Villamnovam, avignoni egyházmegye, XII. Kal. Sept., [pápasága] 1. évében. [1342.] Utasítja az esztergomi Szt. Tamás-egyház és a váradi Szt. Mária-kisebb egyház prépostját, hogy Lászlót vezessék be e kanonokság és az üres v. megüresedő prebenda s ezek jogai és tartozékai tulajdonába, védjék meg azokban, fogadtassák

⁵ A vonatkozó *supplicatio*: 350.

kanonokká a váradi egyházban, biztosítsanak neki stallum-ot a kórusban és helyet a káptalanban a kanonoki jog teljességével, részeltessék mindezek jogaiból, jövedelmeiből és bevételeiből. D. ut supra.⁶

Reg.: ASV. Reg. Aven. Vol. 69. fol. 118r–119r. (Df. 292713.) = ASV. Reg. Vat. Vol. 153. fol. 360v–361r. (Df. 292297.)

[1342.] szept. 2. Villanova

[VI. Kelemen pápa] Konrád [fia:] Péternek a Wroclaw-i egyház kanonokságát és prebendáját biztosítja. A bevezetéssel többek között a csanádi püspököt bizza meg. D. apud Villamnovam, avignoni egyházmegye, IV. Non. Sept., [pápaságának] 1. évében. [1342.]

Reg.: ASV. Reg. Vat. Vol. 153. fol. 165r-v. (Df. 292265.)

[1342.] szept. 15. Avignon⁷

[VI. Kelemen pápa] Sándor [fia:] Lukács erdélyi egyházmegyei klerikusnak. Mivel a pápa a minap néhai Simon [fia:] Jakabnak a kalocsai egyházmegyei bácsi egyház üresedésben levő kanonokságát, prebendáját és prepositura-ját biztosította, azzal, hogy amint ezek tulajdonába Jakabot bevezetik, a zágrábi egyházban bírt olvasókanonokságáról mondjon le, miként ez Kelemen ez ügyben kiadott oklevelében szerepel, ezen olvasókanonokságot a pápa Lukácsnak rezerválja minden joggal és tartozékkal, intve a zágrábi püspököt és káptalant, akikhez ezen egyházban az olvasókanonokság collacio-ja tartozik, hogy arról ne rendelkezzenek, mert érvénytelennek tekinti, ha bárki bármilyen hatáskörrel ezzel szemben cselekszik. Mindez érvényes akkor is, ha ellenkezik a zágrábi egyház statutum-aival és szokásaival, v. ha valaki pápai v. legátusi oklevéllel bír erről, v. ha az apostoli szék korábban megengedte a zágrábi püspöknek és káptalannak, hogy senki elfogadására nem kötelezhetőek ennek terén. Ha Lukács nem tud jelen lenni a zágrábi egyház statutum-ai és szokásai megőrzéséről szóló eskün, azt képviselője tegye le, Lukács pedig majd akkor, ha személyesen ott jár. Lukács korábban a Tytul-i prépost collacio-jához tartozó javadalmat eszközölt ki a pápától annak oklevelével, de azt Kelemen érvénytelennek nyilvánítja. D. Avinione, XVII. Kal. Oct., [pápasága] 1. évében. [1342.] Utasítja a Zagabria-i [!] Szt. Mária-monostor apátját és a pécsi prépostot, hogy Lukácsot ezen olvasókanonokságba (amennyiben megüresedett) s annak jogai és tartozé-

⁶ A vonatkozó *supplicatio*: 448.

⁷ Az oklevélről Theiner igen kivonatossá közlése alapján készült regeszta (587.), de az újabb jelzet alapján itt bővebb regeszta adható, s ez a kötetben levőt kiváltja. A vonatkozó *supplicatio*: 486.

kai tulajdonába vezessék be, védjék meg azokban, részeltessék annak jogaiból, jövedelmeiből és bevételeiből. D. ut supra.

Reg.: ASV. Reg. Aven. Vol. 66. fol. 60v–61r. (Df. 292711.) = ASV. Reg. Vat. Vol. 152. fol. 274r–274v. (Df. 292293.)

[1342.] okt. 5. Avignon

[VI. Kelemen pápa] Vilmosnak (Guillelmus), akit a minap nevezett ki a római szentegyház kardinális diakónusának, az esztergomi, kalocsai és gneznói provincia-ban meghatározatlan számú, bármilyen rendi és típusú, üresedésben levő tisztséget és javadalmat rezervál, amik éves bevételei nem haladják meg az 500 márka ezüstöt, s amiket a kardinális az üresedésről való értesülés után egy hónapon belül elfogad, minden joggal és tartozékkal. Inti a mondott provincia-k érsekeit és suffraganeus-aikat, akikhez ezen javadalmak collacio-ja tartozhat, hogy ezekről ne rendelkezzenek, mert a pápa érvénytelennek nyilvánítja, ha bárki bármilyen hatáskörrel ezzel szemben cselekedne. Mindez érvényes XXII. János és XII. Benedek pápáknak az ezen provincia-kban levő javadalmakról tett rendelkezései ellenére is, és akkor is, ha ellenkezik az adott egyház (ahol a Vilmos által elfogadott tisztség v. javadalom van) statutum-aival és szokásaival, v. ha valaki pápai v. legátusi oklevéllel bír ezekről, v. ha az apostoli szék korábban megengedte a mondott érsekeknek és suffraganeus-aiknak, hogy senki elfogadására nem kötelezhetők e téren, v. hogy Vilmos semmilyen rendet (regularis ordo) nem vallott meg. Ha Vilmos nem tud jelen lenni az adott egyház statutum-ai és szokásai megőrzéséről szóló eskün, azt képviselője tegye le. Egyazon egyházban Vilmos nem bírhat két tisztséget (dignitas, personatus, officium) és két prebendát. D. Avinione, III. Non. Oct., [pápasága] 1. évében. [1342.] Utasítja többek között a csanádi (Cenad) és nyitrai püspököt, hogy a mondott provincia-kban Vilmosnak rezervált és általa elfogadott javadalmakba, azok jogai és tartozékai tulajdonába vezessék be és védjék meg azokban, kanonokságok és prebendák esetén fogadtassák kanonokká az adott egyházban, biztosítsanak neki stallum-ot a kórusban és helyet a káptalanban a kanonoki jog teljességével, részeltessék e javadalmak jogaiból, jövedelmeiből és bevételeiből. D. ut supra.

Reg.: ASV. Reg. Aven. Vol. 57. fol. 278r–279v. (Df. 292706.)

K.: Mon. Vat. Slov. III/2. 42–45.

R.: Bull. Pol. II. 30. sz.

[1342.] okt. 6. Avignon⁸

[VI. Kelemen pápa] Imbertus-nak, a 12 apostol-bazilika kardinális papjának. Tekintve, hogy az esztergomi egyházmegyei pozsonyi egyház lélekgondozással járó prepositura-ja megüresedett (mivel a pápa Tamás [fia:] Mihály korábbi prépostot a váci egyházba léptette elő), és erről a pápán kívül más nem határozhat, ugyanis a megüresedett egyházi tisztségek és javadalmak feletti rendelkezést önmagának tartotta meg, e prepositura-t minden joggal és tartozékkal Imbertus-nak adja (aki eddigi tisztségeit és javadalmaikat megtarthatja), érvénytelennek tekintve, ha bárki bármilyen hatáskörrel ezzel szemben cselekszik. Mindez érvényes akkor is, ha ellenkezik a pozsonyi egyház statutumaival és szokásaival, v. ha az apostoli szék korábban megengedte az esztergomi érseknek és a pozsonyi káptalannak, hogy senki elfogadására nem kötelezhetők ennek terén. Ha Imbertus nem tud jelen lenni a pozsonyi egyház statutum-ai és szokásai megőrzéséről szóló eskün, azt képviselője tegye le. D. Avinione, II. Non. Oct., [pápasága] 1. évében. [1342.] Utasítja többek között az avignoni prépostot, hogy Imbertus-t e prepositura jogai és tartozékai tulajdonába vezesse be és védje meg, annak jogaiból, jövedelmeiből és bevételeiből részeltesse. D. ut supra.

Reg.: ASV. Reg. Vat. Vol. 152. fol. 77v–78r. (Df. 292287.)

K.: Mon. Vat. Slov. III/2. 46–47.

[1342.] okt. 6. Avignon

[VI. Kelemen pápa] a pécsi és csanádi püspöknek, valamint a győri egyházmegyei Szt. Márton-monostor apátjának. A minap értesült Vilmos (Guillelmus), a S. Maria in Cosmedin[-egyház] kardinális diakónusa panaszából, hogy számos egyházi s világi előkelő és közösség jogtalanul elfoglalják a pápától kapott tisztségeinek és javadalmainak területeit, jogait, bevételeit és jövedelmeit, v. az elfoglalóknak segítséget adnak, s Vilmosnak számtalan zaklatást és jogtalanságot okoznak. Ezért Vilmos kérte, hogy ez ügyben a pápa róla gondoskodjon. Kelemen ezért utasítja a címzetteket, hogy ha Vilmos v. képviselői felkeresik őket, a kardinálisnak nyújtsanak védelmet a zaklatók ellenében, javai visszaszerzésében, az elfoglalókat, zaklatókat és lázadókat pedig, bármilyen rendűek és rangúak is legyenek, egyházi fenytéssel csillapítsák (akkor is, ha az apostoli szék ezeknek megengedte, hogy kiközösíteni, felfüggeszteni v. interdictum alá vetni őket nem lehet), s ha kell, ehhez

⁸ Az oklevélről Theiner igen rövid kivonata alapján készült regeszta (526.), de az újabb jelzet és kiadás alapján itt bővebb regeszta adható, s ez a kötetben levőt kiváltja. A vonatkozó *supplicatio*: 525., annak újabb kiadása: Rábik, Reg. Suppl. 42–43. (ASV. Reg. Suppl. Vol. 3. fol. 254v. alapján.)

hívjanak segítségül világi karhatalmat. D. Avinione, II. Non. Oct., [pápasága] 1. évében. [1342.]

Reg.: ASV. Reg. Vat. Vol. 151. 193r-v. nr. 18. (Df. 292283.)

[1342.] okt. 6. Avignon

[VI. Kelemen pápa] azonos tartalmú oklevele az olomouci és egri püspöknek, valamint ismételten a győri egyházmegyei Szt. Márton-monostor apátjának. D. Avinione, II. Non. Oct., [pápasága] 1. évében. [1342.]

Reg.: ASV. Reg. Vat. Vol. 155. fol. 136r-v. (Df. 292298.)

K.: Klicman 115. sz.

[1342.] okt. 16. Avignon⁹

[VI. Kelemen pápa] Wolko-i Jánosnak. Egykor XII. Benedek pápa minden üres és megüresedő kanonokság, prebenda és javadalom feletti rendelkezést a saját hatáskörébe vont, majd halála után, mikor Kelemen lett a pápa, ő egy hónapon belül ugyanígy rendelkezett. Mivel a pécsi egyház kanonoksága és prebendája Chama ottani kanonok még XII. Benedek idején bekövetkezett halála miatt megüresedett, s mivel ezekről a pápán kívül más nem rendelkezhet, továbbá az ostiai (Portuensis) püspök Jánosnak, mint káplánjának érdekében előadott kérését figyelembe véve, Kelemen mindezeket Jakabnak biztosítja – annak ellenére is, hogy a Passaga-i Szt. Péter-egyházban (pécsi egyházmegye) kanonoksága van, prebenda reményével –, minden joggal és tartozékkal, érvénytelennek tekintve, ha bárki bármilyen hatáskörrel ezzel szemben cselekszik. Mindez érvényes akkor is, ha ellenkezik a pécsi egyház statutum-aival és szokásaival, v. ha valaki pápai v. legátusi oklevéllel bír ezekől, v. ha az apostoli szék korábban megengedte a pécsi püspöknek és káptalannak, hogy senki elfogadására nem kötelezhetőek ezek terén. Ha László nem tud jelen lenni a pécsi egyház statutum-ai és szokásai megőrzéséről szóló eskün, azt képviselője tegye le, László pedig majd akkor, ha személyesen ott jár. D. Avinione, XVII. Kal. Nov., [pápasága] 1. évében. [1342.] Utasítja az esztergomi és a zágrábi prépostot, hogy Lászlót vezessék be e kanonokság, prebenda és jogaik s tartozékaik tulajdonába, védjék meg azokban, fogadtassák kanonokká a pécsi egyházban, biztosítsanak neki stallum-ot a kórusban és helyet a káptalanban a kanonoki jog teljességével, részeltessék mindezek jogaiból, jövedelmeiből és bevételeiből. D. ut supra.

Reg.: ASV. Reg. Aven. Vol. 63. fol. 237v–238v. (Df. 292710.) = ASV. Reg. Vat. Vol. 153. fol. 22v–23r. (Df. 292296.)

⁹ Az oklevélről Theiner igen rövid kivonata alapján készült regeszta (546.), de az újabb jelzet alapján itt bővebb regeszta adható, s ez a kötetben levőt kiváltja. Az ostiai püspök *supplicatio*-ja: 545.

[1342.] okt. 24. Avignon¹⁰

[VI. Kelemen pápa] Campellum-i Bon Jánosnak (Boniohannes) a váradi egyházban kanonokságot biztosít és üres v. megüresedő prebendát és tisztséget (dignitas, personatus, officium) rezervál minden joggal és tartozékkal, amit László az üresedésről való értesülés után egy hónapon belül elfogad. A pápa inti a váradi püspököt és káptalant, akikhez ezen egyházban a prebendák és tisztségek collacio-ja tartozik, hogy azokról ne rendelkezzenek, mert érvénytelennek tekinti, ha bárki bármilyen hatáskörrel ezzel szemben cselekszik. Mindezt érvényes akkor is, ha ellenkezik a váradi egyház kanonokai számával, statutum-aival és szokásaival, v. ha valaki pápai v. legátusi oklevéllel bír ezekről, v. ha az apostoli szék korábban megengedte a püspöknek és a káptalannak, hogy senki elfogadására nem kötelezhetőek ezek terén. Ha János nem tud jelen lenni a váradi egyház statutum-ai és szokásai megőrzéséről szóló eskün, azt képviselője tegye le, János pedig majd akkor, ha személyesen ott jár. János jelenleg Orod-i főesperességet és a csanádi egyházban kanonokságot s prebendát bír, de ha a váradi egyházban a mondott tisztséget elfogadja, a főesperességről le kell mondania. D. Avinione, IX. Kal. Nov., [pápasága] 1. évében. [1342.] Utasítja a váradi és csanádi prépostot, valamint az esztergomi egyházmegyei Pathack-i plébánost, hogy Jánost vezessék be e kanonokság és elfogadásuk esetén az üres v. megüresedő prebenda, tisztség és jogaik s tartozékaik tulajdonába, védjék meg azokban, fogadtassák kanonokká a váradi egyházban, biztosítsanak neki stallum-ot a kórusban és helyet a káptalanban a kanonoki jog teljességével, részesítsék mindezek jogaiból, jövedelmeiből és bevételeiből. D. ut supra.¹¹

Reg.: ASV. Reg. Vat. Vol. 152. fol. 316r-v. (Df. 292294.)

¹⁰ Regesztája: 611., ami az alapjául szolgáló igen rövid és téves keltezésű (VIII. Kal. Dec.) Theiner-kiadás miatt nov. 24-i dátummal szerepel.

¹¹ A vonatkozó *supplicatio*: 522.

OL-lista szerinti dátum, kiadó, jelzet	Korrigálás/pontosítás/megjegyzés
1342. ápr. 7. u. Esztergomi kápt. Dl. 87387.	1341. dec. 18.
1342. ápr. 15. Sáros megye. Dl. 47897.	Frank fia Mihály sárosi alispán szereplése miatt 1356–1367 közötti.
1342. ápr. 19. Vasvári kápt. Dl. 99997.	1402. ápr. 21.
1342. máj. 1. Nagybíró. Dl. 32195.	A forrás hiányos és fakult volta miatt a kibocsátó neve és a pontos év nem olvasható ki (az 1340-es években kelt).
1342. jún. 11. Vasvári kápt. Df. 253122.	Valószínűleg 1362.
1342. jún.22. Nyitrai kápt. Dl. 72820.	1343. jún. 15.
1342. jún. 22. VI. Kelemen pápa. Df. 272331.	1265. jún. 22. IV. Kelemen pápa.
1342. aug. 14. Erzsébet királyné. Df. 237254.	Év nélküli.
1342. aug. 24. I. Lajos király. Df. 250541.	Az újkori Má. téves, 1324. évet ad, de ebből még 1342. évi javított keltezése nem következik.
1342. okt. 2. I. Lajos király. Df. 210414.	1343. okt. 2.
1342. Brassó város. Df. 286636. és 286637.	Év nélküli.

FERENC PITI

**Additions to the Volume XXVI of Series
„Charters of the Angevin Era” (1342)**

The author of this article published his book 6 years ago in which almost 700 excerpts of charters illustrating the Hungarian Angevin era (1301–1387) were issued from the year of 1342. This study contains some excerpts of charters which were unpublished in 2007 and have been found since that time from the year of 1342, completing this way the above mentioned book.